

Landbrugsstyrelsen
EU & Erhverv
Nyropsgade 30
DK-1780 København V
euogerhverv@lfst.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer ang. moderniseringsordningen for kvæg 2018

Landbrug & Fødevarer fremsender hermed bemærkninger til ovenstående høring (j.nr. 17-23335-000130). Høringssvaret er lavet med fagligt input fra SEGES samt input fra en række landbrugs konsulenter, der har erfaring med at søge tidligere tilskudsordninger til miljøteknologi og modernisering af stalde.

Indledningsvist vil Landbrug & Fødevarer gerne kvittere for, at der nu for 3. gang gennemføres en ansøgningsrunde til modernisering af kvægstalde. Det er meget positivt at bedrifternes levedygtighed, produktivitet og ressourceeffektivitet på den måde styrkes.

Det er også meget positivt, at ordningen gennemføres med såkaldte standardomkostninger, da det er med til at lette ansøgningsprocessen under ordningen og ikke mindst i forbindelse med udbetalingen, hvor overholdelse af tilbudsloven tidligere har udgjort en meget stor udfordring og risiko. Det er dog afgørende, at det er helt klart for tilsagnshavere, hvordan investeringerne efterfølgende afsynes og hvilke krav, der skal tjekkes ved et evt. efterfølgende kontrolbesøg. Det er en information, som længe har været efterspurgt fra styrelsen.

Der står bl.a. i bekendtgørelsen (§22) at Landbrugsstyrelsen forestår den fysiske og den administrative kontrol samt der efterfølgende regnskabskontrol af projekter, der modtager tilsagn om tilskud. Teksten om "efterfølgende regnskabskontrol" bør udgå, da der jo med brug af standardomkostninger ikke er krav om indsendelse af fakturaer. Der kan være flere tilfælde, hvor en tilsagnshaver slet ikke har en faktura. Eksempelvis hvis landmanden selv har udført arbejdet, hvilket er muligt under ordningen. En meget præcis vejledning om kontrol af tilskud givet med standardpriser er derfor også fortsat meget vigtig.

Det er også positivt at ordningen sendes i høring i god tid forud for ordningens åbning, da der er behov for mulighed for planlægning i god tid af investeringer. Der opfordres til at information om høring osv. kommer på tilskudsguiden på landbrugsstyrelsens hjemmeside, så der hele tiden er muligt at finde senest opdaterede information om EU-tilskud samlet på tilskudsguiden på landbrugsstyrelsens hjemmeside

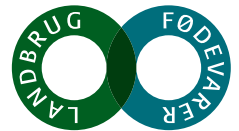
Man har i standardpriserne taget udgangspunkt i priserne i tidligere moderniseringsordninger. Det er således 2015-priser, der er taget udgangspunkt i. Disse priser bør opdateres, så der er tale om aktuelle 2018-priser., når ordningen åbner i august 2018.

Prioriteringsmodel: Modenhedsvurdering bør indgå

Ansøgninger til ordningen prioriteres jf. §8 efter økonomisk effekt. Det er vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at der er reel mulighed for at opnå tilsagn for både større og mindre producenter og til

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

både større og mindre investeringer. Det ville være nyttigt om man i ordningen også kunne få tilskud til mindre renoveringer/udvidelser -fx velfærdsinvesteringer i besætninger, hvor der ikke planlægges udvidelser af antallet af køer (besætninger på op til 150- 200 køer). Såfremt det ikke er muligt kunne man tænke dette ind i evt. kommende miljøteknologiordninger til kvægsektoren.

Dertil kommer, at det er vigtigt ift. ordningens formål, at de projekter, som opnår støtte, er klar til etablering.

Det er en udfordring med prioriteringsmodellen, at man ikke – som tidligere – foretager en modenheds-/parathedsvurdering af projekterne. Landbrug & Fødevarer vil stærkt opfordre til, at man også prioriterer efter modenhed. L&F er interesseret i hurtig og effektiv sagsbehandling, men er også interesseret i, at der gives tilskud til projekter, der har en høj sandsynlighed for at blive realiserede. Tidligere (før der kom modenhedsvurderinger ind i prioriteringen) har der været høje annulleringsprocenter på tilskud til investeringer under landdistriktsprogrammet, og L&F mener derfor, at der bør være en modenhedsvurdering med i prioriteringen. Styrelsen bør kunne vurdere om en miljøgodkendelse er dækkende for et ansøgt projekt eller ej. Hvis ikke man ønsker, at foretage en vurdering af en miljøgodkendelse, der skal indsendes, så kunne man fx anmode om en udfyldt formular fra kommunen, der erklærer, at der er søgt om eller givet miljøgodkendelse.

830 timers kravet

Det er fortsat afgørende, at tilskudsordninger til investeringer i den primære jordbrugsproduktion er tilpasset mangfoldigheden af ejer- og driftsformer i dansk landbrug. Det indebærer, at projekter, der opfylder formålet med ordningen, bør være tilskudsberettigede uanset hvilken selskabskonstruktion, der er etableret omkring driften og uanset at arbejdskraftbehovet på 830 timer ikke er opfyldt på ansøgningstidspunktet. Det afgørende må være at arbejdskraftbehovet er opfyldt på udbetalingstidspunktet. Eksempelvis bør en landmand, der ejer sin bedrift, men driver den gennem et driftsselskab, kunne søge om tilskud til modernisering uanset at arbejdskraftbehovet opfyldes i driftsselskabet og ikke i bedriften. Det bør også være muligt, at det er driftsselskabet, der søger om tilskuddet, i de tilfælde hvor det er relevant. Det er også vigtigt at nyetablerede landmænd, der ønsker at investere i en mælkeproduktion har mulighed for tilskud. Det giver ikke mening i forhold til ordningens formål, at udelukke nye landmænd fra ordningen.

Det fremgår, da heller ikke af bekendtgørelsen (kun af vejledningen) at der stilles krav om 830 timers arbejdskraftbehov på ansøgningstidspunktet, og L&F vil derfor opfordre til at vejledning justeres, så det udelukkende er et krav, der stilles på udbetalingstidspunktet. Det vil også gøre det muligt for deltidssegmentet at bruge ordningen til at opgradere sin produktion gennem ordningen.

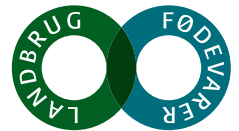
Der er fortsat behov for at det nuværende bilag ang. opgørelse af arbejdskraftbehov revideres, så økologiske producenter kan blive vurderet ud fra økologiske normtimesatser frem for konventionelle, da økologien er mere arbejdskraftintensiv.

Tilskud til etablering af løsdrift i farestalden indeholdt en tilføjelse om at §2 er udbygget med teksten "hvis produktionsformen ikke fremgår af bilag 1, afgør styrelsen arbejdskraftbehovet efter en konkret vurdering". Denne tekst bør også indgå i bekendtgørelsen om modernisering af kvægstalde.

Indtegning af projektet i internet markkort (IMK)

Det fremgår af vejledningen, at projektet som noget nyt skal indtegnes i internet markkort (IMK).

Det kan ikke støttes, at ansøgere skal indtegne placeringen af projektet i internet markkort. For det

første har IMK ikke et modul til indtegnning af bygninger. For det andet er der ingen grund til at stille detaljerede krav til præcis indtegnning op med deraf følgende risiko for at blive sanktioneret, hvis man tegner upræcist. En adresse bør være tilstrækkeligt, såfremt man ønsker en geografisk placering af et projekt. I den forbindelse er det også vigtigt, at understrege, at en bedrift kan dække op til flere ejendomslokalteter, og der er ingen grund til at begrænse hvordan projektet skal udføres i forhold til en kortindtegnning.

Ansøgningsberettigede

Det er positivt at både økologer og konventionelle mælkeproducenter kan søge. Det er også positivt at slagtekalveproducenter er med i ordningen. Landbrug & Fødevarer havde gerne set, at også kødkvægsproducenter ville have kunne søge i denne ansøgningsrunde.

Sagsbehandlingstider og mulighed for flere deludbetalinger

Det er helt afgørende, at der er en hurtig og effektiv sagsbehandling af både ansøgninger om tilsagn, evt. senere ændringer/overdragelser, betalingsanmodninger og afsyninger. Landmanden får ikke udbetalt tilskuddet, før projektet er afsluttet, afsynet og godkendt, og det presser landmændenes likviditet unødigt, når der er lange sagsbehandlingstider.

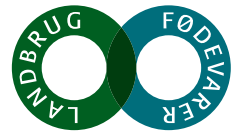
Det ville være optimalt, hvis en ansøger kunne få udbetalt tilskuddet i flere rater, da ansøgerens likviditet ellers presses betydeligt. Med de nuværende regler (§14) kan tilskuddet kun udbetales i én udbetaling.

Styrelsens tværgående mål for projektstøtteordningerne er, at der gives afslag eller tilsagn til 75% af ansøgningerne senest 3 måneder efter ansøgningsfristens udløb. Styrelsen har tidligere meldt ud at, at der kan forventes længere sagsbehandlingstider ift. både tilsagn og udbetalinger som følge af udflytning af dele af styrelsen. Erhvervet vil i den forbindelse opfordre til, at der opstilles mål, så alle ansøgere – ikke kun 75% - er dækket af en mål. Vi vil også opfordre til at der fokuseres på udbetalinger (og i den forbindelse afsyninger) sker så hurtigt som muligt, da likviditeten ellers presses unødigt.

Det er også vigtigt at hensyn til agroindustrien, at der ikke opstår en stop and go effekt som følge af ordningerne. Lange sagsbehandlingstider vil de facto medføre at der ikke foretages nye investeringer i kvægstalde fra nu og frem til tilsagn er givet i 2019.

Det fremgik af den tidligere moderniseringsordning for kvæg, at udgifterne skulle være afholdt og betalt af tilsagnshaveren (tidligere §16, stk. 5). Det antages, at denne bestemmelse er faldet bort som følge af indførelse af standardpriser og det er i så fald vigtigt, at man ikke sanktionerer tilsagnshavere såfremt udgifterne ikke er afholdt og betalt af tilsagnshaver. Det giver jo god mening, da man med ordningen fx kan foretage arbejdet selv og i disse tilfælde ikke vil have udstedt og betalt en regning til sig selv. Dog er der ikke overensstemmelse med vejledningens afsnit 21.7, hvori der oplister en række krav til faktura.

Det fremgår af vejledningens side 7, afsnit 2, at der opfordres til, at udbetalingsvejledningen gennemlæses på ansøgningstidspunktet. Det rejser et spørgsmål om, hvilken udbetalingsvejledning, der er gældende, hvis vejledningen ændres/der kommer en ny udbetalingsvejledning mellem ansøgningstidspunktet og tidspunktet for ansøgning om slutudbetaling. Det er selvfølgelig helt afgørende, at ansøgeren på ansøgningstidspunktet er helt klar på hvilke krav, der vil gøre sig gældende i forhold til en udbetaling, der foretages op til år senere.

Opretholdelsesperiode

Det fremgår af høringen, at tilsagnshaveren er forpligtet til at opretholde investeringen i 3 eller 5 år efter datoen for slutudbetaling. Dette bør være fra indsendelse af slutudbetaling, da en situation med lange sagsbehandlingstider ellers de facto vil forlænge forpligtelserne på en måde der er uden for ansøgernes indflydelse.

Projektændringer

Det er vigtigt at ansøgerne er oplyst omkring prioriteringen af ordningen på tilskudsguiden, da en evt. efterfølgende projektændring kun vil kunne godkendes, hvis projektet i den ændrede form ville være blive prioriteret.

Det fremgår af §12 at tilsagnshavere fremover skal indsende ansøgning om projektændringer inden tre måneder før den dato, hvor projektet skal være afsluttet. Landbrug & Fødevarer ser ingen grund til at skærpe denne frist, der hidtil har været 3 måneder. Hvad er årsagen til denne skærpede frist? Såfremt denne nye frist fastholdes, så er det vigtigt, at den kommunikeres klart til tilsagnshavere, da praksis tidligere har været anderledes.

Bortfald af tilsagn

Det fremgår af §16, at der er mulighed for at tilsagn kan falde bort. Det er dog uklart præcist hvad der skal til (fx i §16, stk.,3 hvor der står at et eller flere kriterier for tilskudsberettigelse i §9 ikke er opfyldt". I §9 omtales bl.a. de obligatoriske elementer) I tilfælde af at et enkelt obligatorisk element ikke er at genfinde – medfører det så totalt bortfald. Dette bør kunne modereres.

Obligatoriske elementer

Tilskudsordningen til modernisering af slagtesvinestalde viste, at der efter en ordning er igangsat kan vise sig udfordringer med de obligatoriske elementer. Under slagtesvineordningen handlede det bl.a. om krav til gylleopbevaring som senere blev præciseret af styrelsen. I lyset af at det er første gang, der skal gennemføres en moderniseringsordning til kvægstalde med standardpriser, så er det vigtigt at det er klart, hvad de obligatoriske elementer indebærer. Det er vigtigt at det også præciseres, hvordan et afsyningsbesøg vil foregå, da alle projekter vil skulle afsynes, så det allerede ved projektet tidlige faser er helt klart, hvad man skal leve op til på et senere tidspunkt. Det samme gør sig gældende for de projekter, der udvælges til kontrol.

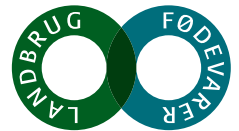
De obligatoriske elementer er udspecificeret i bilag 5. Her står flere steder "fx". Betyder det så at mindst en af elementerne, der er ridset op SKAL være inkluderet eller er det blot eksempler, som KAN være måder at de obligatoriske elementer er opfyldt. Det skal være helt klart, da vi her taler om tilsagnshavernes helt specifikke forpligtelser og forhold, der kan lede til sanktion, såfremt de ikke er opfyldt.

Konkurs

Såfremt tilsagnshavere går konkurs, så skal det være klart, hvilke vilkår der gælder i forhold til et tilsagn. Landbrug & Fødevarer vil opfordre til at det behandles som en force majeure.

Overdragelser

I §13 fremgår det at der er begrænsede muligheder for at overdrage tilsagn til andre, hvilket Landbrug & Fødevarer bakker op om. Det er dog vigtigt at en tilsagnshaver fortsat har mulighed for at foretage evt. relevante ændringer inden for sin virksomhed/af sin firmastruktur uden at det påvirker tilsagnet (selvfølgelig med respekt for 830 timers kravet i opretholdelsesperioden)

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det fremgår af bilaget om de erhvervsøkonomiske konsekvenser, at en landmand udelukkende vil bruge 3 timer på tilskud til modernisering af kvægstalde og en konsulent 1,5 timer. Det virker ikke realistisk. Landbrugsstyrelsen har vurderet tiden til at udfylde et ansøgningsskema og indsendelse slutudbetaling. Det er fortsat et meget komplekst regelsæt som man går ind i, der er detaljerede krav til skiltning, opfyldelse af obligatoriske elementer m.m. ligesom der er krav om afsyning samt evt. kontrol, der ikke er medtaget i tidsestimater. Dog ventes der at være færre omkostninger som følge af at ordningen standardiseres og man ikke længere skal bruge tid på detaljeret håndtering og sammenligning af tilbud.

Det fremgår også at der ikke forventes BNP-effekter, da ordningen er 100% EU-finansieret. Uanset om ordningen er nationalt eller EU-finansieret, så forventes den at have en betydelig positiv BNP-effekt, da den vil styrke bedrifternes konkurrenceevne med afledte positive effekter for arbejdspladser i landbruget og i følgeerhverv samt eksportindtægter.

Afslutningsvist indsættes en række mere tekniske bemærkninger fra SEGES:

Bemærkninger til bekendtgørelsen

§4 stk. 1 pkt. 4. Ko – der bør stå malkeko

§4 stk. 1 pkt. 5 Malkekøer – der bør stå malkekvæg

§4 stk. 1 pkt. 15. At ydervægge og tagkonstruktion skal fastholdes vil være svært, men det vil være fint at skrive, at de ikke fornys, men ok at udvide eller forlænge.

Bekendtgørelse og vejledning, Bilag 1

Under obligatoriske investeringer skal der vel investeres i malkeanlæg. Malkeopbevaring skal der ikke investeres i (hedder i øvrigt mælkeopbevaring)

Malkeroboter bør nedsættes til 900.000 kr. hvilket er dagsprisen. Og der bør stå pr. 65 køer som fremgår af basisstalden (gælder indsatsområde 1 og 4).

Dyrevelfærd: Der mangler isolering tag under luftrensning og gulvudsug. I basisstald indgår kun isolering af vægge. Pris 175 kr. pr. m². Det er gældende for samtlige indsatsområder.

Indsatsområde 6. Valgfrie investeringer i enkeltbokse skal ændres til 17.004 kr.

Bekendtgørelse, Bilag 3

Minimumøkonomiske effekt. Det virker ikke som om der under 2) etablering af stald til malkekøer er medtaget f.eks. sandvasker? Det vil betyde, at ikke alle investeringer kan medtages.

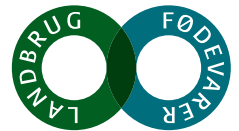
Bekendtgørelse, Bilag 5

Etablering ændres til nyetablering for at understrege at der tales om nye staldanlæg. Under sætningen tagkonstruktion bør stå: Tag- og spærkonstruktion, tagbelægning. Det samme er gældende i vejledningen pkt. 9.12

Vejledningen:

S. 7, første afsnit: Det anføres, at der kan søges om tilsagn om tilskud til nybygning, tilbygning eller renoveringsprojekter. Dette stemmer overens med § 1 i bekg. 1121 af 5. oktober 2017. I udkastet til den nye bekendtgørelses § 1, anføres det dog, at der kan søges til etablering eller totalrenovering. For at undgå misforståelser bør vejledning og bekendtgørelse være enslydende, eller også være sammenhængen mellem de to forskellige beskrivelser oplyses (ex. ved at skrive etablering af stald (nybyggeri og tilbygning) og totalrenovering).

Pkt. 4 (s. 9). Eksemplet er forkert, Der skal stå 70 køer x 42 timer = 2.940 timer.

Pkt. 5 (s. 10). Der er afsat 13 pladser til kælvning (5 + 8), men kravet er 10. Eksemplet bør rettes

Pkt. 21.7 Udbetaling. Hvorfor skal der dokumenteres rabatter og prisnedslag når der ydes tilskud efter standardpriser?

Pkt. 9.2 (s. 13) Er det ikke uden betydning om det er tilbyg eller ej? Det er malkestalden der afgør om man skal placere ansøgningen i det ene eller andet indsatsområde indenfor nybyg.

Pkt. 9.7 Det lyder forkert at skrive såfremt malkestalden ombygges/renoveres når det er en bindestald. Forslag: "der bygges ny malkestald eller eksisterende bygning totalrenoveres med nye malkefaciliteter"

Pkt. 9.10.2 Eksempel 1 og 2.: Malkerum ændres til malkestald

Pkt. 9.10.3. Det er svært at finde ud af hvad man kan få tilskud til. Hvis der bygges en ny stald til 100 køer, og eksisterende bygning totalrenoveres til også 100 køer, og den gamle malkestald totalrenoveres, men der også er en tredje stald med malkekøer til 100 køer (altså i alt 300 køer). Hvor meget kan der så gives tilskud til af malkestaldsinvesteringen?

Pkt. 9.11. 2. afsnit sidste sætning. Mælkeopbevaring slettes.

Pkt. 10.1. Det fremgår af vejledningen, at der ikke kan gives tilskud til projekter, som tilsagnshaveren er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning. Det bør her meget præcist belyses hvilke elementer – bl.a. i forhold til indfasning af krav i lov om hold af kvæg – der ikke kan opnå tilskud.

Pkt. 11.2.1 under "I andet led". Det virker forvirrende at der nævnes malkebotter som ikke har en økonomisk teknologieffekt

Under samme pkt. "økonomisk standardværdi" – hvordan vil man undgå, at der til kvier søges pladser til slagtekalve?

Under samme pkt. "Eksempel på beregning af økonomisk effekt". Eksemplet bør forholde sig til at der vælges 2 malkebotter, hvilket er mest sandsynligt. Og så vise hvor meget tilskud der er til robotterne

Pkt. 11.2.2. (s. 20) eksempel på fastsættelse af pladser. Antal pladser er samlet på 2 indsatsområder, hvilket det bør præciseres at antal pladser er en sum af 2 ansøgninger. Hvordan skal styres det?

Med venlig hilsen

Mette Trudsø Kruse
Chefkonsulent
Team EU

D +45 3339 4260
M +45 3058 2153
E mtk@if.dk